



Keď jedna ruka dáva a druhá berie viac

O NESÚLADE POLITÍK PRE ROZVOJ

ZABERANIE
PÔDY

KLIMATICKÉ
ZMENY

DÔSTOJNÁ
PRÁCA

MIGRÁCIA

DANE

BIOPALIVÁ

ÚVOD

Európska únia prijíma rôzne politiky. Niektoré sú v oblasti rozvoja, iné sú obchodné, či súvisia napríklad so životným prostredím. Mnohé sú však protichodné.

Keď jedna ruka dáva a druhá berie viac



Cieľom brožúrky je hovoriť s médiami a so zástupcami tretieho

sektora o príčinách a dôsledkoch nesúlady jednotlivých politik s rozvojom. Chceme tak urobiť jednoducho, zrozumiteľne a pritom zaujímavo. Prajeme si inšpirovať rozvojových pracovníkov k tomu, aby sa posunuli na komplexnejšiu úroveň rozvojovej práce. Novinárov chceme motivovať, aby o jednotlivých témach informovali verejnosť spôsobom, ktorý ju zaujme.

Pomôže nám fiktívna slovenská rodina Makovcov. Otec Jozef, mama Anka, syn Peťo, dcéra Alenka a pes Zahraj. Na príkladoch z ich každodenného života si ukážeme, že mnohé, čo sa vo svete deje, sa dotýka aj nás. A máme možnosť to zmeniť.

Európska únia je kľúčovým donorom v rozvojovej spolupráci. Doteraz však nepodnikla dostatočne účinné kroky, aby menej rozvinuté krajiny neprichádzali o iné dôležité zdroje na financovanie rozvoja. Len na daňových



únikoch nadnárodných spoločností stratia každý rok dvakrát viac, ako štáty EÚ venujú na boj s chudobou.

Únia sa stavia proti kľčovaniu amazonských pralesov, plúc planéty. No normami o minimálnom množstve biopalív v pohonných hmotách motivovala producentov, aby kľčovali prales a pestovali tam plodiny na výrobu biopalív.

V mnohých afrických,

juhoamerických a ázijských krajinách viedli tieto normy k zaberaniu pôdy bohatšími krajinami. Miestnych obyvateľov pripravili o zdroj obživy.

EÚ podporuje rozvoj chudobnejších krajín s cieľom potlačiť prácu v nedôstojných podmienkach. Prijíma však také ekonomické politiky, ktoré podporujú nízkonákladovú výrobu v krajinách, kde zamestnanci pracujú v nedôstojných, často

zdravie ohrozujúcich podmienkach, za úbohú mzdu.

Únia si je vedomá, akú dôležitú rozvojovú úlohu zohrávajú financie, ktoré zo zahraničia posielajú migranti svojim rodinám a komunitám. Neulahčuje im však prístup na pracovný trh.

Európska únia hovorí o klimatických zmenách, o potrebe zastaviť ich na strane jednej a snažích prispôsobiť sa ich dopadom

na strane druhej. Zároveň však prijíma viaceré politiky, ktoré ich viac či menej priamo podporujú. Príkladom je používanie biopalív, ktoré v snahe potlačiť klimatické zmeny, k nim ešte viac prispelo. Nehovoriac o dopadoch na tých najchudobnejších.

Ak to s odstraňovaním chudoby myslíme vážne, nemôžeme sa pozeráť len na ruku, ktorá dáva. Musíme jasne vidieť, či druhá ruka

neberie ešte viac. A zabrániť tomu. Na stránkach tejto brožúrky nájdete aj tipy, čo s tým môžeme urobiť my.

Pracovníci neziskových organizácií tiež dostanú podnety, ako efektívne komunikovať (aj) nesúlad politik so zástupcami médií.

Koherencia politik pre rozvoj (PCD – Policy Coherence for Development)

Koherencia politik pre rozvoj znamená pracovať tak, aby ciele a výsledky rozvojových politik vlády neboli oslabované inými politikami tej istej vlády, ktoré majú dopad na rozvojové krajiny. Tieto politiky by mali podporovať rozvojové ciele tam, kde je to možné.

(Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj, OECD)

Viac informácií o koncepte PCD nájdete v odkazoch:

OECD
 [\(bit.ly/co_je_to_PCD_1\)](http://bit.ly/co_je_to_PCD_1)

EÚ: zhrnutie legislatívy ohľadom PCD
 [\(bit.ly/co_je_to_PCD_2\)](http://bit.ly/co_je_to_PCD_2)

Európska komisia: zhrnutie politik, analýz, diania okolo PCD
 [\(bit.ly/co_je_to_PCD_3\)](http://bit.ly/co_je_to_PCD_3)



Dôstojné pracovné podmienky – aby za nás účty neplatili iní



Myšlienka o dôstojných pracovných podmienkach vychádza z presvedčenia, že práca neprináša len živobytie, ale je i nevyhnutným prostriedkom k plnohodnotnému zaradeniu sa do spoločnosti a naplneniu nášho potenciálu. Avšak, práca nie vždy ľuďom tieto funkcie zaisťuje. A to aj napriek tomu, že riadne pracujú.

Európska únia podporuje rozvoj s cieľom potlačiť prácu v nedôstojných podmienkach.

Napríklad poskytuje financie ľudsko-právnym organizáciám. Na druhej strane prijíma ekonomické politiky, ktorých dopadom je práve aj budovanie fabrík v krajinách, kde majú zamestnanci výrazne slabšie slovo než u nás.

Ako to súvisí s nami?

Problém nedôstojnej práce sa týka rôznych odvetví. V nelichotivých podmienkach pracujú výrobcovia hračiek, elektroniky, aj tí, ktorí ťažia nerasty. Asi najčastejšie sa nedôstojná práca spája s produkciou textilu. Každý z nás, vrátane Jozefa Maka s rodinou, sa potrebuje obliekať. Oblečenie si kupujeme aj pre radosť či za odmenu. A najradšej vo výrazných zľavách.

Jozefova manželka Anna obvykle nakupuje odev v niektorej zo známych predajní v nákupnom centre. Mnohé z týchto značiek produkujú svoj tovar v krajinách, ako je Bangladéš, Indonézia či Pakistan. Anna, jej rodina, i my sa tak stávame súčasťou dlhého reťazca. Jeho začiatok sa spája s prácou v nedôstojných podmienkach.

O čo vlastne ide?

Tak, ako mnohí z nás, aj Makovci potrebujú počítať s každým eurom. Podobne sú na tom ľudia v producentských krajinách. Na rozdiel od nás, Yussef Khalid z Pakistanu však nemá na výber a musí robiť aj prácu, ktorá mu nie je po vôli. Silná vyjednávacía pozícia Európy, vysoká konkurencia výrobcov a spotrebiteľský tlak v koncových krajinách dokážu zatlačiť na ceny

tovarov. Globálnych producentov na voľnom trhu to vedie k sťahovaniu fabrík do krajín s nízkymi mzdami. Ľudia tam pracujú v rizikových podmienkach, v prostredí s nedostatočnou hygienou. Štát im nezaistuje dostatočné sociálne a zdravotné zabezpečenie. Napríklad kambodžská robotníčka z továrne na topánky Joy začala pracovať ako 13-ročná. Za päť dolárov získala falošný rodný list, v ktorom jej úradníci pridali tri roky, aby mohla v továrni pracovať legálne. Dôvodom jej záujmu o prácu ešte v detstve bol fakt, že v Kambodži sú často dcéry tie, ktoré živia celú rodinu. Joy pracovala šesť dní v týždni na 120 dolárov mesačne. Z tých živila svojich rodičov a štyroch súrodencov. Pracovníci tovární mávajú za týždeň aj 40 hodín nadčasov, bez nároku na prestávku počas pracovnej doby. O dovolenke môžu len snívať. Majú zakázané organizovať sa



v odboroch. Mnohí pracujú v továrňach, kam sa ledva dostane čerstvý vzduch. V lepšom prípade tovareň nespadne, či nevyhori. Ten horší prípad nastal napríklad v apríli 2013. Pod troskami textilnej továrne v bangladéšskej Dháke vtedy zahynulo viac ako 1200 ľudí. Ženy sú vystavené nedôstojným pracovným podmienkam vo výrazne vyššej miere než muži. Súvisí to s kultúrnym kontextom krajín, v ktorých sa s problematikou stretávame. Majú deti, za ktoré nesú väčšiu zodpovednosť ako muži, sú teda jednoduchšie manipulovateľné. Nemajú však šancu hľadať si novú prácu, pretože ich po návrate z továrne čaká “šichta” doma v podobe varenia a upratovania.

Aj pracovníci a pracovníčky na Slovensku či v iných krajinách strednej a východnej Európy vedia svoje o náročných pracovných podmienkach. Avšak štát ich u nás chráni efektívnejšie.

Aké sú riešenia?

Hovorme o téme, avšak nie s cieľom presvedčiť ostatných, aby si výrobky nekupovali. Nechceme miestnych ľudí obráť o prácu. Chceme, aby to, čo nakupujeme a využívame, bolo vyrábané v dôstojných podmienkach. Sme spotrebiteľia, ktorí sa môžu rozhodnúť, koho a čo budú podporovať. To platí o výbere obchodného reťazca, aj politikov, ktorí schvaľujú zákony či obchodné politiky. V prípade mnohých výrobkov dnes existujú alternatívy, ktoré môžeme zvoliť, ak nechceme podporovať porušovanie ľudských práv pracovníkov v továrňach.



KDE SA DOZVIETE VIAC?

Analýzy a iné zdroje

Clean Clothes Campaign: Analýza pracovných podmienok v strednej a východnej Európe a v Turecku

(bit.ly/analiza_1_dostojne_pracovne_podmienky)

Sekcia stránky Medzinárodnej organizácie práce (ILO) venovaná dôstojným pracovným podmienkam

(bit.ly/analiza_2_dostojne_pracovne_podmienky)

ILO: Video o dôstojných pracovných podmienkach

(bit.ly/analiza_3_dostojne_pracovne_podmienky)

Organizácie

Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj – Zuzana Jezerská

(www.dostojnapraca.sk, jezerska@sccd-sk.org)

CEEV Živica

(www.zivica.sk)

Nadácia Pontis, zodpovedné podnikanie

(www.nadaciapontis.sk)

Clean Clothes Campaign: zoskupenie organizácií, ktoré bojujú za lepšie pracovné podmienky v textilnom priemysle

(www.cleanclothes.org)



Politiky/legislatívny rámec na európskej a národnej úrovni

Podpora EÚ pre dôstojnú prácu pre všetkých v kontexte ďalších politik, očami EÚ

(bit.ly/politiky_1_dostojne_pracovne_podmienky)

Rezolúcia Rady Európy k otázke dôstojných pracovných podmienok z marca 2014

(bit.ly/politiky_2_dostojne_pracovne_podmienky)

Podpora dôstojnej práce pre všetkých – príspevok EÚ k implementácii agendy dôstojnej práce vo svete

(bit.ly/politiky_3_dostojne_pracovne_podmienky)

Presadzovanie koherencie politik pre dôstojné pracovné podmienky a plnú, produktívnu zamestnanosť – policy note pripravený pred stretnutím krajín G20 Medzinárodnou organizáciou práce v spolupráci s OECD

(bit.ly/politiky_4_dostojne_pracovne_podmienky)

Príklady alternatív výrobkov vyrobených vo férových podmienkach:

Férový smartfón

(www.fairphone.com)

Férové oblečenie

(bit.ly/ferove_oblecenie)

Férové potraviny

(www.fairtrade.net)



Vedeli ste, že?



Pracovník v textilnej továrni získa z výslednej ceny trička len 1 až 3 percentá. (Clean Clothes Campaign)



Na to, aby pracovník fabriky vyrábajúcej tenisky Nike v Indonézii zarobil toľko, čo výkonný riaditeľ tejto firmy zarobí za rok, musel by pracovať neuveriteľných 11 500 rokov. (Vlastný výpočet z dvoch zdrojov 1) (bit.ly/dostojna_praca_fakt_a, bit.ly/dostojna_praca_fakt_2)



Väčšinu počítačov vyrábajú v krajinách, kde producenti môžu obchádzať bezpečnostné pravidlá pri práci. (Good Electronics)



Daňové úniky – aj Európa im pomáha

Domáce zdroje, teda aj príjmy z daní, predstavujú najväčší zdroj príjmov pre ekonomický a sociálny rozvoj. Platí to rovnako pre rozvinuté i rozvojové krajiny. Rozvojové krajiny však o ne vo veľkej miere prichádzajú pre daňové úniky nadnárodných spoločností, ktoré využívajú nedostatočné medzinárodné regulácie.

Keď jedna ruka dáva a druhá berie viac **DAŇOVÉ ÚNIKY**

Európska únia napomáha nelegálnym finančným únikom množstvom svojich politík. Doteraz prijala len niekoľko opatrení na boj s daňovými únikami a daňovými rajmi, no rozvojové krajiny z nich nemajú žiaden úžitok. Rozpor medzi fiškálnymi politikami EÚ a jej rozvojovými cieľmi pretrváva.

Najchudobnejšie krajiny prichádzajú kvôli daňovým únikom každý rok o 115 miliárd EUR. Je to dvojnásobok toho, čo od Európskej únie dostanú v podobe rozvojovej pomoci.

O čo vlastne ide?

Dopad daňových únikov na obyvateľov rozvojových krajín dobre vystihuje príbeh Caroline zo Zambie. Caroline pracuje na trhu v meste Nakambala sedem

dni v týždni od šiestej ráno do siedmej večer. Vo svojom malom stánku predáva aj cukrovinky európskej spoločnosti Zambia Sugar Plc, ktorá ich vyrába v neďalekej továrni z cukru vypestovaného na obrovskej plantáži v Zambii. V najlepšie dni zarobí Caroline 20 000 ZK (asi 2,5 EUR). Či sa jej darí alebo nie, každý večer jej stánok navštívi miestny úradník a vyberie od nej daň 1 000 ZK (asi 10 centov). Spoločnosť Zambia Sugar Plc, pobočka potravinového gigantu Spojeného kráľovstva Associated British Food, je najväčším africkým výrobcom cukru. V Zambii vyrába deväť desiatin všetkého cukru — pre miestny trh, aj pre Európu. V rokoch 2008 až 2012 dosiahla spoločnosť rekordné ročné príjmy — viac ako 150 miliónov EUR a zisk 13,5 miliónov EUR ročne. V rokoch 2008 až 2010 sa jej podarilo zaplatiť nulovú daň zo zisku. Počas fiškálnych rokov 2010/2011 a 2011/2012 zaplatila spoločnosť len 0,5 % zo svojho zisku, 90-krát menej ako Caroline v porovnaní s jej príjmom.

Napriek dlhému pracovnému času si Caroline nemôže dovoliť poslať svoje dve dcéry do kvalitnejšej štátnej školy s profesionálnymi učiteľmi.



Jej deti navštevujú komunitnú školu. Chodia tam hlavne preto, aby nezostávali doma samé, kým ich mama pracuje.

Základné vzdelanie ukončí v Zambii v súčasnosti len polovica detí, o pätinu menej ako pred desiatimi rokmi. Zambijská vláda sa zaviazala poskytovať bezplatné základné vzdelanie. Rozpočet jej však dovoľuje poskytnúť len asi 4 eurá na dieťa na mesiac. Väčšina škôl aj naďalej vyberá poplatky na pokrytie výdavkov za učebnice, školský materiál a údržbu školy. Krajine chýbajú financie. Prichádza o ne aj kvôli daňovým únikom.

Ako to súvisí s nami?

Aj rodina Makovcov nakupuje sladkosti. Keďže Zambia Sugar Plc vyváža aj do Európy, je pravdepodobné, že Makovci konzumujú aj cukrovinky s obsahom cukru od tejto spoločnosti. Súčasťou rodiny Makovcov sú aj informačné technológie. Obe ratolesti nedávno vymenili staré notebooky za tablety. Mama Anka si nevie vynachváliť čítačku

kníh. Všetci štyria majú mobilný telefón a surfujú po internete. Úniky daní sú spojené aj s inými odvetvami. S veľkou pravdepodobnosťou sa týkajú aj veľkých technologických gigantov, vrátane koncernu Apple či Amazon a spoločnosti Google.

Aké sú riešenia?

Slovensko ako krajina, ktorá realizuje rozvojovú spoluprácu, môže zvýšiť počet rozvojových projektov na podporu drobných podnikateľov. Caroline by si tak mohla rozšíriť svoje obchodovanie. Môžeme navýšiť finančné prostriedky na vzdelávacie projekty, aby deti Caroline mohli chodiť do kvalitnejšej školy. Ako jednotlivci môžeme zvyšovať tlak na rozhodovateľov a politikov — individuálne, či prostredníctvom médií. Chceme, aby prijímali opatrenia na zastavenie daňových únikov na národnej aj európskej úrovni. Môžeme podporovať rozvoj aktívnej občianskej spoločnosti v rozvojových krajinách, aby tiež mohla svojimi aktivitami zvyšovať tlak na rozhodovateľov.

KDE SA DOZVIETE VIAC?

Analýzy a iné zdroje
Daňové úniky otvárajú priestor pre nový návrh korporátneho zdaňovania
(bit.ly/analiza_1_danove_uniky)

The pocket guide to justice
(bit.ly/analiza_2_danove_uniky)

Tax dodging and The Birth of Empire
(bit.ly/analiza_3_danove_uniky)

Tax evasion damaging poor country economies
(bit.ly/analiza_4_danove_uniky)

CONCORD: Spotlight on EU Policy Coherence for Development
(bit.ly/analiza_5_danove_uniky)

Glopolis: Jak spolu souvisí daně a rozvoj
(bit.ly/analiza_6_danove_uniky)

Organizácie
ActionAid UK
(www.actionaid.org.uk)

CONCORD
(www.concord.org.org)

Oxfam (www.oxfam.org.uk)

Christian Aid
(www.christianaid.org.uk)

Glopolis, o.p.s
(www.glopolis.cz)



Politiky/legislatívny rámec na európskej a národnej úrovni

Uznesenie Európskeho parlamentu z 21. mája 2013 o boji proti daňovým podvodom, daňovým únikom a daňovým rajom
(bit.ly/politiky_1_danove_uniky)

Európska rada, závery o daniach, 22. máj 2013
(bit.ly/politiky_2_danove_uniky)

Odporúčanie Komisie zo 6. 12. 2012 v súvislosti s opatreniami určenými na podporu toho, aby tretie krajiny uplatňovali minimálne štandardy dobrej správy v daňových záležitostiach
(bit.ly/politiky_3_danove_uniky)

Oznámenie Európskej komisie KOM (2012) 351 týkajúce sa špecifických krokov k posilneniu boja proti daňovým podvodom vrátane vzťahov s tretími krajinami
(bit.ly/politiky_4_danove_uniky)

Smernica Rady 2011/96/EÚ zo dňa 30. novembra 2011 o spoločnom systéme zdanenia materských a dcérskych spoločností z rôznych členských štátov
(bit.ly/politiky_5_danove_uniky)

Akčný plán boja proti daňovým podvodom
(bit.ly/politiky_6_danove_uniky)



Vedeli ste, že?

- ➔ **Najchudobnejšie krajiny prichádzajú kvôli daňovým únikom o dvojnásobok toho, čo od Európskej únie dostanú vo forme rozvojovej spolupráce. Kvôli daňovým únikom príde každý rok o 115 miliárd eur.**
(Glopolis)
- ➔ **Európska únia prichádza pre daňové úniky ročne o miliardu eur. Daňové úniky z členských štátov EÚ dosahujú čiastku, ktorá sa rovná rozpočtu celej Únie na sedem rokov.**
(Daňová a colná únia, Európska komisia)





Klimatické zmeny – fenomén neohraničený priestorom

Žijeme na Zemi, ktorú ovplyvňujeme už len tým, že sme a naplňame svoje potreby. V našich končinách sa pri ich naplňaní obzvlášť neobmedzujeme. Jednými z mnohých vplyvov, ktoré na planétu máme, sú podľa väčšej časti vedcov klimatické zmeny. Ich existenciu veda nespochybňuje, sporí sa skôr o to, či na ne viac vplýva človek, príroda, alebo oboje. Dopady klimatických zmien sa nedotýkajú každého rovnako. Naopak, neraz nimi najviac trpia tí, ktorí k nim prispievajú najmenej, či vôbec. Ich vplyvy sa však úplne nevyhýbajú nikomu.

V kontexte koherencie politik pre rozvoj zastáva boj s klimatic-

kými zmenami špecifické miesto. Dotýkajú sa priamo nás, viac než iné rozvojové témy. Makovcom vytopilo už niekoľko rokov po sebe pivnicu, čo sa predtým nestávalo. Farmári z južného Španielska trpia opakovanými suchami, tento rok rekordným. Úroda vína a zamestnanosť výrazne poklesnú.

Pozitívnu stránkou je, že samotné rozvinuté krajiny môžu byť motorom rozvojových zmien už tým, že u seba zavedú dlhodobu udržateľné riešenia, ktoré sa navzájom nepotláčajú.

O čo vlastne ide?

Vedci sa zhodujú, že sa klíma mení a sme za to zodpovední aj my. Prispievame k zmene intenzívnym využívaním fosilných palív od čias priemyselnej revolúcie, rozvojom techniky, rýchlou urbanizáciou, vyššou spotrebou, populačnou explóziou. Od počiatku industrializácie sa nepretržite zvyšuje množstvo skleníkových plynov v atmosfére. To v rámci jednoduchého fyzikálneho

procesu nazývaného skleníkový efekt následne zvyšuje priemerné globálne teploty. Negatívne dopady sa prejavujú najmä v najmenej rozvinutých krajinách a malých ostrovných štátoch v Tichomori. Nižšie poľnohospodárske výnosy, zhoršujúca sa dostupnosť vody, zaplavovanie nízko ležiacich krajín, rozšírenie teplomilných chorôb aj tam, kde predtým neboli, sa však nevyhnú ani tzv. rozvinutému svetu.

Ako to súvisí s nami?

Klimatické zmeny na prvý pohľad pôsobia ako environmentálny problém. Nie je to celkom tak. Ich dôsledky nie sú len do očí bijúce zmeny životného prostredia. Prinášajú so sebou mnohé spoločenské, bezpečnostné či ekonomické riziká. Nútia migrovať celé populácie, vzniká nová kategória utečencov — klimatickí utečenci. Pocíti to aj ekonomika, už dnes poisťovníam rastú náklady spôsobené extrémnymi prejavmi počasia, miestne poľnohospodárske odvetvia sa strácajú, napríklad vlekári strácajú obživu. Fenomén nepozná hranice, len rôznu mieru. Podstatou vysporiadania sa s klimatickými zmenami aj v rámci PCD sú dve stratégie.

Potlačanie a adaptácia. Pod potláčaním treba chápať kroky na obmedzenie ľudského vplyvu na klímu, napríklad cez zníženie produkcie emisií, obmedzenie kľčovania pralesov a straty biodiverzity (viď časť o zaberaní pôdy či bio-palivách), hľadanie udržateľných technologických či urbanistických riešení.

Adaptácia zas hovorí o vysporiadavaní sa s dopadmi klimatických zmien, tu a teraz. Je treba nájsť riešenie, ako ochrániť nábrežie hlavného mesta tichomorského ostrova tvaru rezanca po tom, ako cyklóny odrazu prichádzajú z inej strany než obvykle. Je treba zaistiť produkciu potravín pre ľudí v regiónoch, v ktorých sa rozširujú púšte. Je treba konať, nie čakať na neisté potlačenie zmien niekedy v budúcnosti.

V zmysle PCD by tak žiadna legislatívna zmena nemala odporovať potláčaniu zmien či obmedzovať adaptačné opatrenia. Naopak, mala by k nim smerovať a posilňovať ich, či ich aspoň neovplyvňovať.

Aké sú riešenia?
S Makovcami súvisia zmeny klímy dvoma spôsobmi.



Keď si zvolia potláčanie zmien, pomôžu tým celej planéte ako celku. Budú siahť po výrobkoch či službách, ktoré za sebou zanechávajú kratšiu uhlíkovú stopu – nekúpia si hrušky z Čile či cibuľu z Nového Zélandu. Budú sa vyhýbať zbytočným obalom a triediť odpad. Môžu bývať v nízkoenergetickom dome z recyklovaných materiálov. Alebo zatlačia na politikov, aby prijímali riešenia v súlade s rozvojom ich okolia a tým prenesene celej planéty, a to isté podporovali aj vo svete. Ak Makovci siahnu po adaptačných opatreniach, zatlačia na miestnych politikov, aby čosi spravili s kopcom, odkiaľ sa pri prudkých búrkach na ich nízkoenergetický dom valia prúdy vody. Postavia si vlastnú odvodňovaciu drenáž či vďaka občianskemu združeniu zalesnia kopec vodomilnými rastlinami, čo by mali politici inými normami umožniť.

Všetci môžeme tlačiť politikov do hľadania súladu miestnych, národných aj medzinárodných politik s rozvojom, od zefek-

tívnenia verejnej dopravy a premysleného mestského plánovania, po umožnenie efektívneho transferu know-how a technológií pri klimatických opatreniach všade vo svete. A myslíme pritom na príspevok jednotlivých politických rozhodnutí k zmene klímy.

KDE SA DOZVIETE VIAC?

Analýzy a iné zdroje

EuropeAid: EU 2013 Report on Policy Coherence for Development
(bit.ly/analiza_1_klimaticke_zmeny)

OSN: Our Common Future, 1987
(bit.ly/analiza_2_klimaticke_zmeny)

Stern Review: The Economics of Climate Change (Executive Summary), 2006
(bit.ly/analiza_3_klimaticke_zmeny)

EuropeAid: Climate Change in Context of Development Cooperation 2003
(bit.ly/analiza_4_klimaticke_zmeny)

Voľne dostupný e-learningový modul, ktorý vám interaktívnou formou objasní mechanizmus klimatických zmien
(bit.ly/info_zdroj_klimaticke_zmeny)

Skepticky o klimatickom skepticizme
(bit.ly/info_zdroj_2_klimaticke_zmeny)

Správy Medzivládneho panelu pre klimatickú zmenu
(www.ipcc.ch)

Organizácie a jednotlivci
CEEV Živica
(www.zivica.sk)

prof. Milan Lapin
(milan.lapin@fmph.uniba.sk)

Robert Stojanov,
dopady zmien klímy,
Univerzita Karlova
(stojanov@centrum.cz)

Peter Ivanič,
trvalo udržateľný rozvoj
a klimatické zmeny,
Slovenské centrum pre
komunikáciu a rozvoj
(ivanic@sccd-sk.org)



Politiky/legislatívny rámec na európskej a národnej úrovni

Stránka EÚ venovaná politikám spojeným s klimatickými zmenami a rozvojovými krajinami
(bit.ly/politiky_1_klimaticke_zmeny)

Cestovná mapa k zavedeniu nízkouhlíkovej ekonomiky do roku 2050
(bit.ly/politiky_2_klimaticke_zmeny)

Komuniké Európskej komisie o politike „cieľa dvoch stupňov“
(bit.ly/politiky_3_klimaticke_zmeny)

Klimatické politiky na Slovensku
(bit.ly/politiky_SR_klimaticke_zmeny)



Rámcový dohovor OSN o klimatických zmenách, 1992
(bit.ly/politiky_6_klimaticke_zmeny)

Kjótsky protokol OSN, 1998
(bit.ly/politiky_7_klimaticke_zmeny)

Medzinárodný dohovor o klimatických zmenách po roku 2015: medzinárodná klimatická politika po roku 2020
(bit.ly/politiky_8_klimaticke_zmeny)

Klimatický a energetický balíček EÚ – zhrnutie pre občanov
(bit.ly/politiky_4_klimaticke_zmeny),
obsiahlejšia verzia
bit.ly/politiky_5_klimaticke_zmeny)



Vedeli ste, že?

➔ **Počas cesty lietadlom z Bratislavy do Prahy každý jeden cestujúci vytvorí približne 74 kilogramov emisií CO₂.**
(bit.ly/uhlikova_stopa_lietania)

➔ **Krajiny EÚ sú zodpovedné za približne 11 % emisií CO₂, pričom jej obyvateľstvom tvorí len 7,5 percenta.**
(bit.ly/analiza_1_klimaticke_zmeny)

➔ **Kvôli klimatickým zmenám bude v roku 2020 v Afrike vystavených 75 až 250 miliónov ľudí vážnemu nedostatku vody.**
(bit.ly/analiza_1_klimaticke_zmeny)



Biopalivá – bez nich ekologickéjšie

Členské štáty EÚ chcú znížiť negatívne dopady používania dopravných prostriedkov na životné prostredie tým, že začneme využívať isté percento biopalív. Avšak, odhaduje sa, že čistých emisií skleníkových plynov z biopalív by mohlo byť viac až o 56 miliónov ton CO₂ ročne. Je to rovnaké, ako keby na európskych cestách pribudlo približne 12 – 26 miliónov áut.



BIOPALIVÁ – BEZ NICH EKOLOGICKEJŠIE

Niektoré štáty si plodiny pre biopalivá dopestujú na vlastnej pôde. V priemere až polovica však bude pochádzať z krajín mimo EÚ. To je ďalší dôvod, prečo biopalivá, ktoré prídu na trh EÚ, budú pre klímu ešte škodlivejšie. Pestovanie plodín pre biopalivá navyše ohrozuje potravinovú bezpečnosť v rozvojových krajinách.

O čo vlastne ide?

Právo na jedlo je právo všetkých ľudí nasýtiť sa v dôstojnosti — výrobou vlastného jedla alebo nákupom potravín. Ak si chce človek pestovať vlastné potraviny, potrebuje pôdu, semenka, vodu a ďalšie zdroje. Ak chce potraviny nakúpiť, potrebuje peniaze a prístup na trh. Potravinová bezpečnosť označuje situáciu, v ktorej štát pestovaním alebo dovozom zabezpečí obyvateľom dostatok potravín. Zároveň si obyvratelia môžu dovoliť

potraviny nakúpiť. Situácia sa komplikuje, ak sa na poliach drobných farmárov, začnú pestovať plodiny určené na výrobu biopalív. Poľnohospodárstvo sa musí rozšíriť inde, aby nasýtilo obyvateľov krajiny.

Smernica EÚ o využívaní obnoviteľných zdrojov energie ustanovuje členským štátom Únie získavať 10 % energie v doprave z obnoviteľných zdrojov, vrátane biopalív, do roku 2020. Pravdepodobne až 90 % z vyššie uvedených desiatich by sme mali dosiahnuť používaním biopalív. Rozlišujeme tri typy biopalív: — prvá generácia: bionafta (z rastlinných olejov – slnečnicový, repkový, palmový, sójový) a etanol (z cukrovej repy, cukrovej trstiny, kukurice), — druhá generácia: z biomasy (technologicky náročnejšie a finančne nákladnejšie), — tretia generácia: biopalivá vyrábané z rias (vo fáze výskumu).



Ako to súvisí s nami?

Jozef Mak si nedávno kúpil nové auto a bol nadšený z toho, že čiastočne jazdí na biopalivá. Dopyt EÚ po biopalivách má však negatívne dopady na život obyvateľov menej rozvinutých krajín. Dochádza k porušovaniu práva na jedlo. Drobní farmári prichádzajú o svoje živobytie. Obyvatelia sú často presídlení, vo väčšine prípadov dochádza k záberom pôdy kvôli pestovaniu plodín na výrobu biopalív v krajinách, v ktorých ľudia trpia hladom. Ďalšími dôsledkami sú premenlivosť cien potravín a špekulácie na trhoch s komoditami. Nežiaduce sú aj vplyvy na životné prostredie. Pestovanie mnohých plodín vyčerpáva pôdu, spotrebúvajú veľa vody. Neustále sa znižuje plocha zarastená lesmi a pribúda poľnohospodárska pôda. Odlesňovanie a zmeny ekosystémov spôsobujú produkciu veľkého množstva skleníkových plynov z pôdy a odstránenej vegetácie.

Klimatická zmena, ktorú produkcia biopalív podporuje, sa dotýka nás všetkých. Určite si ju aj rodina Makovcov všimla v minulom roku, keď sa nemohli vybrať na lyžovačku, lebo

nesnežilo. A možno si spomínajú na tropické horúčavy v kancelárii bez klimatizácie.

Aké sú riešenia?

Mnohí chceme prispieť k spomaleniu klimatickej zmeny. Zdanlivo výborné nápady však niekedy majú negatívny dopad, keď sa zrealizujú.

Životné prostredie je spoločné pre nás všetkých – pre Jozefa zo Slovenska rovnako ako pre Yvana z Paraguaja.

Kampaň Platformy MVRO ŽI FÉR ponúka tipy, ako môže každý prispieť k férovejšiemu svetu.

Jedna z oblastí sa dotýka aj dopravy. Môžeme znížiť našu závislosť na doprave a využívať alternatívy, ktoré znečisťujú životné prostredie menej ako autá. Môžeme viac chodiť, bicyklovať, zdieľať autá, využívať vlakovú či autobusovú dopravu. Ďalší typ súvisí s právom na jedlo. Môžeme uprednostňovať lokálne produkty vypestované našimi farmármi, čím zároveň podporíme slovenskú ekonomiku. Ak chceme nahradiť fosilné palivá, môžeme využiť potenciál skutočne obnoviteľných zdrojov — veternú a slnečnú energiu.

KDE SA DOZVIETE VIAC?

Analýzy a iné zdroje

World Wise Europe: Štúdia o koherencii politik pre rozvoj (bit.ly/analyza_1_biopaliva)

CONCORD: Spotlight on EU Policy Coherence for Development 2013 (bit.ly/analyza_2_biopaliva)

UN Special Rapporteur on the Right to Food (bit.ly/analyza_4_biopaliva, bit.ly/analyza_5_biopaliva)

CNCD: Un* verre d'agrocarburant ca va, trois verres, bonjour les dégâts (bit.ly/analyza_6_biopaliva)

CEPTA: Briefing November 2010: Jazdením k zničeniu: vplyv plánov používania biopaliva v Európe na emisie uhlíka a na pôdu (bit.ly/analyza_7_biopaliva)

Friends of the Earth Europe: Biofuels: Handle with care – an analysis of EU biofuel policy with recommendations for action (bit.ly/analyza_8_biopaliva)

Transport & Environment: Biofuels and Land Use Change: Review of independent studies (bit.ly/analyza_10_biopaliva)

Friends of the Earth Europe: Three case studies on indirect land use change and emissions from biofuel crops — palm oil, soy and sugar cane (bit.ly/analyza_11_biopaliva)

ActionAid: Meals Per Gallon: the impact of industrial biofuels on people and global hunger (bit.ly/analyza_12_biopaliva)

Organizácie

CEPTA (www.cepta.sk)

Greenpeace (www.greenpeace.sk)

Priatel'ia Zeme – CEPA (www.priateliazeme.sk)

Glopolis (www.glopolis.org)

CONCORD (www.concordeurope.org)

Oxfam (www.oxfam.org)

ActionAid (www.actionaid.org)

CNCD—11.11.11 (www.cncd.be)



Politiky/legislatívny rámec na európskej a národnej úrovni

Smernica EÚ o využívaní obnoviteľných zdrojov energie (bit.ly/politiky_biopaliva)

Vedeli ste, že?



V roku 2010 bolo 70 % repky olejnej vypestovanej v EÚ použitéj na produkciu biopalív a zároveň dovoz rastlinného oleja sa zvýšil o 60 % medzi rokmi 1999 a 2010. (CNCD-11.11.11)



Medzi rokmi 2011 a 2013 trpelo vo svete hladom a podvýživou 842 miliónov ľudí. (Svetová organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo)





Zaberanie pôdy – keď Čína pestuje v Etiópii



V rozvojových krajinách zabezpečujú zdroje potravín zväčša drobní farmári. Stále častejšie však prichádzajú o svoje polia a tým aj o živobytie. Existujú totiž krajiny, v ktorých majú vlády obavy z nedostatku jedla pre svojich obyvateľov. To je jeden z dôvodov, prečo skupujú či si prenajímajú pôdu mimo svojich území. Ďalšími dôvodmi sú napríklad pestovanie plodín na výrobu biopalív či pestovanie bavlny na výrobu (aj nášho) oblečenia.

Namiesto drobného poľnohospodárstva sa na mnohých územiach, prevažne v menej rozvinutých krajinách, zavádza veľkoplošné pestovanie. Využívajú sa nové poľnohospodárske mechanizmy, používajú sa chemikálie. Dochádza k zmene charakteru krajiny, i spôsobu života tamajších obyvateľov. Dopad na členov miestnych komunit je často nevratný.

Ako to súvisí s nami?

Sója, kukurica, palmový olej, ale aj trstinový cukor. Konzumujeme ich všetci, aj Jozefova rodina. Syn Peťo sa nezaobíde bez čokolády, v ktorej môže byť trstinový cukor i palmový olej. Prvý môže byť dovezený do Európy z Kambodže, kde prevažne thajské spoločnosti zaberajú celé dediny miestnych komunit. V prípade palmového oleja zase kľúčujú pralesy v Indonézii či v Malajzii, kvôli čomu postupne dochádza aj k vyhynutiu orangutanov. Na druhej strane zemegule v Amazónii sa rúbu pralesy kvôli pestovaniu sóje. Sója nie je len v tofu, ale aj v hovädzom mäse. Kravy v Severnej

Amerike krmia práve sójou vypestovanou na južnej pologuli. Kvôli výrobe tričiek plánujú v Etiópii vysadiť celé plantáže s bavlníkom. Do krajiny sa postupne presúva textilná výroba a dovážať bavlnu z Indie je drahé. Ak chcú byť etiópske textilné továrne konkurencieschopné, musia v krajine začať pestovať. Koľko farmárov doplatí na tento ťah? Cez rôzne produkty každodennej spotreby je viac alebo menej nápadne prepojený celý svet. Každý z nás je súčasťou problému ilegálneho zaberania pôdy.

O čo vlastne ide?

Ekonomická kríza v roku 2008 priniesla zvýšenie cien obilía a sóje. Producenti ich prestali vyvážať, aby nedošlo k inflácii cien na domácich trhoch. Krajiny ako Saudská Arábia, Čína, India či Južná Kórea začali situáciu riešiť skupovaním a prenajímaním si pôdy v iných častiach sveta. Dnes tak činia nie len vlády, ale aj zahraniční, či dokonca miestni investori.

Kým si Peťo Mak pochutnáva na svojej čokoláde, Cheng Sopheap a jeho deti pracujú na trstinovej plantáži v Kambodži. Thajská spoločnosť za

pomoci miestnej vlády a polície obohnala jeho ryžové polia plotom a rodinu presídlila do inej dediny. Deti prestali chodiť do školy, pretože je vzdialená viac ako päť kilometrov, aj preto, že musia pracovať, aby rodina prežila.

Európska únia je najväčším donorom v rámci rozvojovej spolupráce s Kambodžou. Zároveň schválila obchodné mechanizmy podporujúce zaberanie pôdy. Predstavitelia EÚ tvrdia, že prijímajú politiky, ktoré podporujú ekonomický rast. Zástupcovia ľudsko-právnych organizácií si kladú otázku, kto ekonomicky rastie? Najchudobnejší obyvatelia v krajinách, kde dochádza k ilegálnemu zaberaniu pôdy, sú najnáchylnejší k tomu, aby prišli o svoje pozemky. Najmä kvôli nízkemu vzdelaniu. Nechajú sa presvedčiť, že im spoločnosti či vláda zaplatia kompenzáciu. Ak sa tak nestane, nedokážu sa jej dožadovať. Veľkí obchodníci zneužívajú tento fakt. K zaberaniu pôdy dochádza bez súhlasu majiteľa, prípadne s jeho neinformovaným súhlasom. Na druhej strane, ekonomické veľmoci skupujú v krajinách aj pôdu, na ktorej nikto nežije.



Môžu na nej však byť vodné zdroje, ku ktorým obyvatelia štátu stratia prístup.

Okrem porušovania ľudských práv (strata pôdy, zamestnania, vysídlenie), má zaberanie pôdy negatívny vplyv aj na životné prostredie. Dochádza k narušeniu biodiverzity, pretože sa na veľkých územiach pestujú monokultúrne rastliny (napr. sója v Latinskej Amerike). Odlesňovanie spôsobuje klimatické zmeny podobne, ako zavádzanie technológií a poľnohospodárskych systémov, ktoré zvyšujú produkciu skleníkových plynov. Zaznamenávame tiež zavádzanie nových národných politík v prospech investorov. Bez miestnych vlád by zaberanie pôdy nebolo možné.

Za prípadmi zaberania pôdy nie je nutné chodiť za hranice. Aj na Slovensku vieme o takých, kedy významní developeri odkúpili pozemky a z poľnohospodárskej pôdy sa razom stal objekt obchodovania.

Aké sú riešenia?

Veľká časť z toho, čo nakupujeme v supermarketoch, sa dováža do Európy z opačného konca sveta. Plodiny sa tam pestujú s negatívnymi dopadmi na

život miestnych komunit i životné prostredie. Otázka klimatických zmien je aktuálna pre všetkých obyvateľov planéty.

Pýtajte sa, odkiaľ pochádzajú potraviny, ktoré konzumujeme, tričká, ktoré nosíme.

Podporujeme ľudsko-právne a environmentálne organizácie v ich snahách, napríklad podpísaním petície alebo pripojením sa ku kampani.

Vedeli ste, že v sladkostiach sa pod označením rastlinný olej často ukrýva palmový? Systém certifikácie to môže zmeniť. Certifikát majú aj fairtradové výrobky. Aj Peťo Mak nakupuje fairtradovú čokoládu.

KDE SA DOZVIETE VIAC?

Analýzy a iné zdroje

Interaktívny web o obchodovaní s pôdou vo svete
(bit.ly/analiza_1_zaberanie_pody)

Správy a analýzy o zaberaní pôdy
(bit.ly/analiza_2_zaberanie_pody)

Stop Africa Land Grab
(bit.ly/analiza_3_zaberanie_pody)

Save the Amazon
(bit.ly/analiza_4_zaberanie_pody)

Kachika, Tinyade: Land Grabbing in Africa. A Review of the Impacts and Possible Positive Responses.
Pan Africa Programme of Oxfam International

TNI Agrarian Justice Programme: The Global Land Grab. February 2013
(bit.ly/analiza_5_zaberanie_pody)

Overseas Development Institute: Making the EU's Common Agricultural Policy coherent with development goals
(bit.ly/analiza_6_zaberanie_pody)

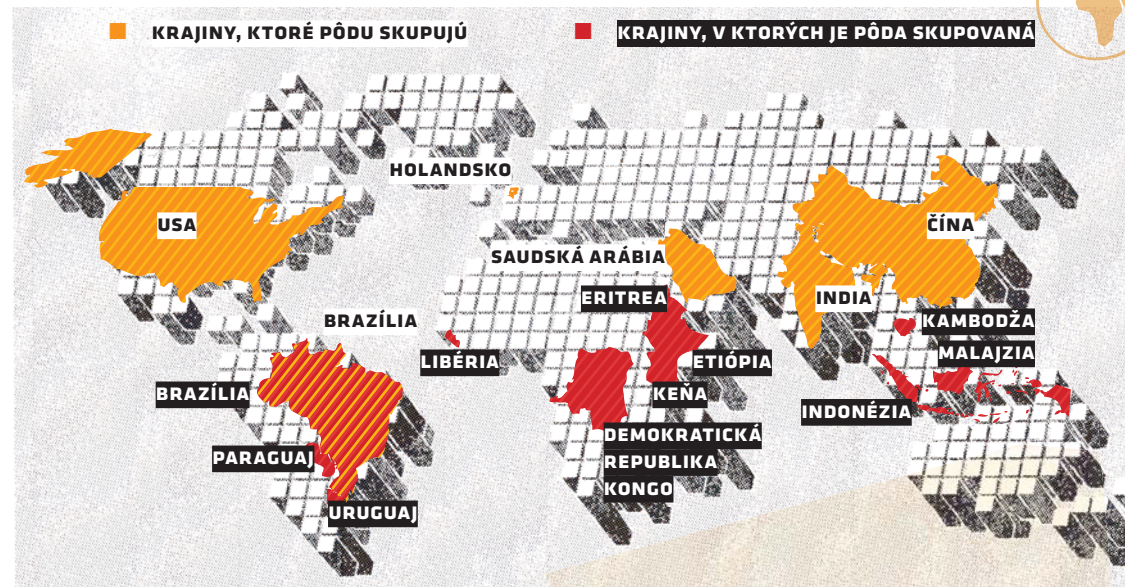
Organizácie a jednotlivci Grain
(www.grain.org)

Greenpeace
(www.greenpeace.org)

OZ Lestari
(www.lestari.cz)

Glopolis
(www.glopolis.org)

Michal Gálik, autor filmu Zelená púšť
(www.greendesertmovie.com, mgalik@gmail.com)

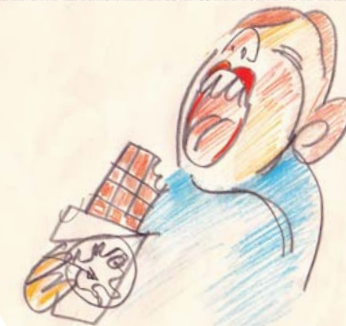


(Zdroj: bit.ly/krajiny_zaberajuce_podu)



Politiky/legislatívny rámec na európskej a národnej úrovni

Všetko okrem zbraní (Everything but Arms)
(bit.ly/politiky_1_zaberanie_pody)



Vedeli ste, že?



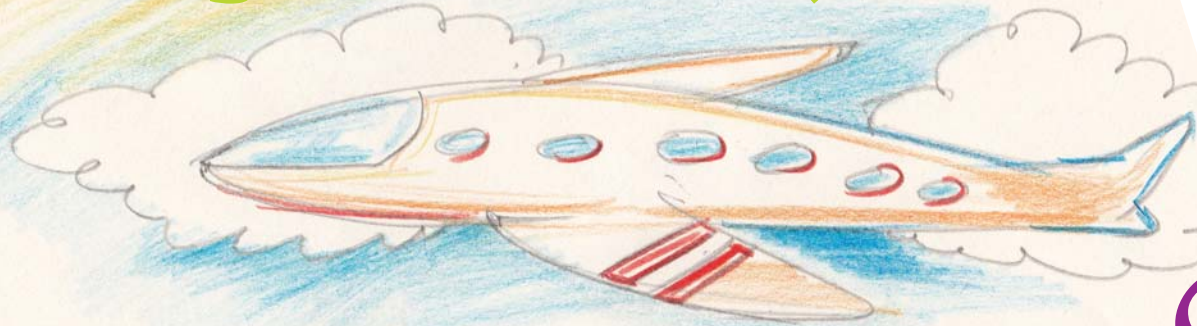
Rúbanie Amazonského pralesa za účelom pestovania sóje bolo v roku 2006 zastavené vďaka kampani Greenpeace. Sójové moratórium zatiaľ trvá do konca roku 2014. (Greenpeace)



V priebehu posledných rokov bolo zabraných viac ako 35 miliónov hektárov pôdy, čo je približne 7-krát viac ako rozloha Slovenska. (CNCD-11.11.11)



Migrácia a rozvoj



Migrácia môže pozitívne prispieť k rozvoju, k socioekonomickému rastu a technologickému pokroku. Môže viesť k lepšiemu dodržiavaniu ľudských práv, k zlepšovaniu politickej kultúry emigrantských aj imigrantských krajín a prispieva tiež k lepšiemu prístupu k programom rozvojovej spolupráce.

KTO SA TÉME VENUJE?

Analýzy

Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj: Medzinárodná migrácia: Ľudská tvár globalizácie. 2009
(bit.ly/analyza_1_migracia)

Združenia a komunity cudzincov na Slovensku

Slovensko-ukrajinská spoločnosť

Migračné a komunikačné centrum

AFAN – Združenie priateľov Afganistanu

Islamská nadácia na Slovensku

Vietnamská komunita

Únia vietnamských žien

Slovensko-gruzínsky spolok

Občianske združenie Afričanov na Slovensku (OZAS)

Pro Africa

Klubu kubánskych občanov žijúcich na Slovensku

Komunita Latinoameričanov

MOSAICO

Nádej pre Haiti

Africké kultúrne, informačné a integračné centrum Slovenska

Čínsko-slovenská spoločnosť pre rozvoj vzájomnej spolupráce

HINDUKOSH – Združenie pre rozvoj Afganistanu

Zväz palestínskych študentov na Slovensku

Organizácie

Centrum pre výskum etnicity a kultúry
(www.cvek.sk)

Inštitút pre rozvoj spoločnosti
(www.sdisk.eu)

COMIDE
(www.comide.eu)

Liga za ľudské práva
(www.hrl.sk)

Inštitút pre verejné otázky
(www.ivo.sk)

Nadácia Milana Šimečku
(www.nadaciamilanashimecku.sk)

Štátne inštitúcie

Úrad hraničnej a cudzineckej polície

Migračný úrad Ministerstva vnútra SR

Centrum pre koordináciu integrácie cudzincov (je organizačnou súčasťou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR)

Politiky/legislatívny rámec na európskej a národnej úrovni

Ministerstvo vnútra. Zámer migračnej politiky Slovenskej republiky
(bit.ly/politiky_1_migracia)

Akčný plán migračnej politiky v podmienkach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky na roky 2014 – 2015
(bit.ly/politiky_2_migracia)

Európska komisia: Globálny prístup k migrácii a mobilite
(bit.ly/politiky_3_migracia)

Vedeli ste, že?



Ak by medzinárodní migranti tvorili jednu krajinu, bola by piatou najväčšou na svete. (Medzinárodná organizácia pre migráciu)



Objem remitencií migrantov do rozvojových krajín trojnásobne prevyšuje finančný objem oficiálnej rozvojovej pomoci krajín OECD. (Svetová banka)



Fiškálny dopad migrantov v krajinách OECD je navzdory bežnému presvedčeniu o tom, že migranti zneužívajú sociálne systémy bohatých krajín, len veľmi malý a osciluje okolo nuly, +/-1%. (Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj)

MÝTY a ODPORÚČANIA

Ako hovoriť o globálnych témach?

Globálne témy, ktoré sa dotýkajú nás všetkých, médiá zaujímajú. Ako o nich môžu zástupcovia neziskových organizácií hovoriť s novinármi zrozumiteľne, jednoducho a atraktívne?

MÝTUS

Médiá nemajú záujem o témy, o ktorých chcú neziskové organizácie informovať verejnosť.

ODPORÚČANIE

Médiá zaujímajú témy neziskových organizácií, ak im ich predstaví lákavo.

Téma má byť:

► Atraktívna

Pozrite sa na vašu tému okom novinára, resp. samotného čitateľa.

► Jednoznačná, konkrétna

Zhrňte do jednej vety, o čo vám ide.

► Aktuálna

O novinkách informujte hneď, nečakajte.

► Dobre načasovaná

Využite aktuálne udalosti v krajine, kde realizujete projekty, a prepojte ich s vašou témou.

► Výnimočná, originálna, významná

Robíte niečo, čo nerobí nikto iný? Pre spoločnosť? Pre komunitu?

► Zahrňuje osobnosť

Využite na komunikáciu vašich tém významné či zaujímavé osobnosti, ktoré sú súčasťou vašich projektov.

► Negatívna, šokujúca, provokujúca

Negativita neznamená automaticky bulvár.

► Obrazovo zaujímavá

Myslite na fotky, či video.

MÝTUS

Slovenské témy sa médiám „predávajú“ jednoduchšie. Zo zahraničia novinárov najviac zaujíma Afrika.

ODPORÚČANIE

Podľa novinárov z praxe sú zaujímavé aj iné regióny. Najmä susediace krajiny, významné svetové ekonomiky (napr. USA, Čína), ďalej Balkán. Južná Amerika je nám príliš vzdialená, s Afrikou je to podobné. Na regióny nezáleží!



Tipy, ako zaistiť vášmu príbehu miesto v médiách:

- ponúknite novinárovi príbeh (namiesto štúdií o zaberaní pôdy nechajte prehovoriť konkrétneho farmára, ktorý prišiel o ryžové pole)
- zasadte tému do politického kontextu (o dôstojných pracovných podmienkach hovorte v historickom a politickom kontexte krajiny, kde sa šijú naše tričká)
- využite aktuálne dianie v krajine (MS v hokeji v Bielorusku sú skvelá príležitosť, kedy hovoriť o porušovaní ľudských práv)
- prepojte svoju tému s dianím na Slovensku alebo so životom konkrétneho Slováka či Slovenky.

MÝTUS

Ak chcú neziskové organizácie dostať svoje témy do médií, potrebujú dosiahnuť na vyšší manažment v mediálnych organizáciách.

ODPORÚČANIE

Tí, ktorí na poradu prinášajú nápady na spracovanie, sú rádoví novinári. Zoznámte

sa s nimi osobne, predstavte im niekoľko tém, ktorými ich zaujmete a oni ich posunú na ranných poradách svojim nadriadeným.

S vyšším vedením komunikujte v prípade sponzorských darov či dlhodobej spolupráce v oblasti reklamy.

Pre novinárov ste zdrojom informácií. Nemusia sami hľadať témy, zdroje a informácie.

MÝTUS

Novinári sú odborníci na naše témy.

ODPORÚČANIE

Nečakajte, že novinár vie o vašej téme všetko. Novinári nemajú pri ich spôsobe práce čas na to, aby prenikali hlboko do každej témy. Najmä nie, ak pracujú v denníku, v dennom vysielaní, či v online vydaní. Majte na pamäti, akým spôsobom novinári pracujú: sú zaneprázdnení, pracujú pod stresom. Musia vyhovieť požiadavkam vydavateľa, i čitateľa, môžu byť preťažení. Novinári nemôžu byť odborníkmi na každú tému, s ktorou za nimi prídete. Komunikujte s nimi zrozumiteľne, aby vašim témam porozumeli.

Ponúknite im zdroje, kde si môžu informácie k téme doštudovať, a motivujte ich k tomu, aby tak naozaj učinili.

MÝTUS

Novinári nerozumejú globálnym súvislostiam a nášmu prepojeniu s rozvojovými krajinami.

ODPORÚČANIE

Sú novinári, ktorých globálne témy zaujímajú, a ktorí majú globálne súvislosti naštudované. Je pre vás jednoduchšie vyhľadať týchto novinárov. Ak sa rozhodnete osloviť nových novinárov, počítajte s tým, že sa vo vašej problematike neorientujú. Budete im musieť jednorázovo venovať viac času, avšak, ak ich zaujmete, môže z toho vzniknúť dlhodobá spolupráca.

MÝTUS

Novinári si myslia o svojich čitateľoch, že sú to jednoduchí ľudia, ktorí chcú príbeh a emócie.

ODPORÚČANIE

Závisí od typu média. Bulvárne médiá oslovujú tento typ publika. Pre prácu s médiami je dôležité poznať mediálnu scénu. Ušetríte čas, ak nebudete chcieť od bulvárnych novinárov, aby písali seriózne o globálnych témach.



Vydala Platforma mimovládnych rozvojových organizácií v roku 2014 v Bratislave, v náklade 150 kusov.
Adresa: Miletičova 7, 821 08 Bratislava
Kontakt: +421 220 445 255, info@mvro.sk, www.mvro.sk

Redaktori: Magdaléna Vaculčíaková, Peter Ivanič
Na príprave spolupracovali: Andrea Girmanová, Peter Ivanič, Dagmar Mekiňová, Lenka Nemcová, Magdaléna Vaculčíaková
Grafika a dizajn: Štefan Podušel
Ilustrácie: Tomáš Bereš, Filip Homza, Štefan Podušel, Zuzana Hlavatá
Tlač: Daniel Kolek — KOLDO

Brožúrka bola vydaná v rámci projektu *Európa hľadá súlad medzi svojimi politikami pre férovejší svet*, financovaného z prostriedkov Európskej únie a spolufinancovaného z prostriedkov SlovakAid.

Za obsah nesie zodpovednosť Platforma MVRO, vyjadrené názory nemožno interpretovať ako stanovisko donorov. Platforma MVRO podpísala Kódex používania obrazových materiálov a podávania správ (www.mvro.sk/sk/kodexy/kodex/uplne-znenie-kodexu). Svoje komentáre a výhrady môžete zaslať na: kodex@mvro.sk.



monda.eu

Interaktívna platforma o globálnych súvislostiach



Zaži. Pochop. Prejav sa.

Máš predstavu ako sa globalizácia v tom istom momente týka teba aj pracovníka textilky kdesi v Ázii? A vieš ako na to reagovať? Nie celkom? Zaži, pochop a prejav sa k tejto a ďalším témam a zisti čo s tým.



Zúroč svoje znalosti

Nauč sa čosi o globálnych súvislostiach a využij nadobudnuté znalosti a schopnosti vo všetkom, čo robíš.



Nájd si priateľov

Zoznám sa a komunikuj s ostatnými používateľmi portálu a prehýb svoje znalosti a schopnosti v globálnych súvislostiach vo vlastnej práci a v živote.





ŽÍ FÉR ŽÍ FÉR

ŽÍ FÉR je osvetová kampaň Platformy MVRO o globálnej zodpovednosti. Jej cieľom je motivovať ľudí na Slovensku k zmene životných postojov. Svet je v súčasnosti príliš prepojený na to, aby sme zatvárali oči pred tým, čo sa deje za hranicami našej krajiny.

Viac informácií o kampani na:
www.mvro.sk/sk/zifer